

Pierwszy jesienny pakiet europejskiego semestru, realizowany zgodnie z nowymi zasadami zarządzania gospodarczego, wyznacza drogę do sprawnych finansów państwa oraz zrównoważonego, inkluzywnego wzrostu

Komisja przedstawiła jesienny pakiet europejskiego semestru – pierwszy taki pakiet od czasu wprowadzenia ambitnej, kompleksowej reformy **unijnych ram zarządzania gospodarczego**, która miała miejsce w kwietniu 2024 r. Jest on istotny dla **osiągnięcia celów reformy**, która ma sprawić, że ramy te będą prostsze, bardziej przejrzyste i skuteczne, a zakres odpowiedzialności państw członkowskich – szerszy.

Nowe ramy ułatwią państwom członkowskim osiągnięcie stabilności makroekonomicznej, wzrostu gospodarczego i stabilności finansów publicznych. W trudnej obecnie sytuacji globalnej ma to kluczowe znaczenie dla utrzymania siły gospodarczej UE. Nowe ramy sprzyjają również **reformom i inwestycjom**, które staną się podstawą długoterminowej stabilności gospodarczej i zrównoważonego wzrostu. W dłuższej perspektywie ułatwią stworzenie **bardziej odpornej, sprawiedliwej, konkurencyjnej i bezpiecznej gospodarki w UE**, co przyniesie korzyści obywatelom.

Jesienny pakiet europejskiego semestru przypada w momencie, gdy po długim okresie stagnacji gospodarka UE wraca na ścieżkę umiarkowanego wzrostu. Co do perspektyw na przyszłość – oczekuje się, że w miarę jak państwa będą wprowadzać potrzebne dostosowania fiskalne, w 2025 r. poziom inwestycji publicznych, które wpływają dodatnio na wzrost gospodarczy, zwiększy się w niemal wszystkich państwach członkowskich. W kilku z nich znacząco przyczyni się do tego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w ramach NextGenerationEU, oraz fundusze unijne.

Prostsze zasady uwzględniające różnorodność wyzwań fiskalnych

Wraz z nowymi ramami zarządzania gospodarczego wprowadzono prostsze i bardziej przejrzyste reguły fiskalne. Ich elementem jest **jednolity wskaźnik operacyjny** w postaci wieloletniej ścieżki wydatków netto państwa członkowskiego, która ułatwia monitorowanie zgodności. Ustanowiono ponadto **nadzór oparty na analizie ryzyka**, dostosowany do indywidualnej sytuacji budżetowej każdego państwa członkowskiego. Umożliwiono też stopniowe wprowadzanie dostosowań fiskalnych, o ile będą temu towarzyszyć konkretne reformy i inwestycje.

Nowe ramy przewidują stopniową i realistyczną redukcję poziomów długu publicznego, które znacznie wzrosły wskutek pandemii COVID-19 i późniejszego kryzysu energetycznego. Zdrowe finanse publiczne są podstawowym warunkiem stabilności makroekonomicznej i zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

Wspieranie reform i inwestycji pobudzających wzrost gospodarczy

Zgodnie z nowymi ramami wszystkie państwa członkowskie włączają do swoich średniookresowych planów reformy i inwestycje, które przyczynią się do realizacji wspólnych priorytetów UE oraz pozwolą rozwiązać problemy wymienione w zaleceniach krajowych wydawanych w ramach europejskiego semestru. Chodzi tu o transformację ekologiczną i cyfrową, odporność społeczną i gospodarczą, bezpieczeństwo energetyczne oraz budowanie zdolności obronnych.

Ocena planów średniookresowych

Plany średniookresowe są **kluczowym elementem** nowych ram zarządzania gospodarczego. Połączenie celów dotyczących budżetu, reform i inwestycji w ramach jednego planu średniookresowego daje w efekcie spójny i sprawny proces.

Komisja **zakończyła ocenę 21 z 22 przedłożonych planów**.

Stwierdziła, że **20 z nich spełnia wymogi** nowych ram. Określiła także **wiarygodną ścieżkę fiskalną**, która pozwoli zapewnić trwałą tendencję spadkową, jeśli chodzi o poziom zadłużenia poszczególnych państw członkowskich, bądź utrzymanie długu na ostrożnym poziomie. Dotyczy to następujących państw: **Chorwacji, Cypru, Czech, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Luksemburga, Łotwy, Malty, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Szwecji i Włoch**. W odniesieniu do wspomnianych państw Komisja zaleca Radzie zatwierdzenie ścieżki wydatków

netto określonej w ich planach. W odniesieniu do **Niderlandów** Komisja zaproponowała, aby Rada zaleciła ścieżkę wydatków netto zgodną z informacjami technicznymi przekazanymi przez Komisję w czerwcu.

Ocena średniookresowego planu **Węgier** jest nadal w toku.

W przypadku **pięciu** spośród 20 planów średniookresowych, które otrzymały pozytywną ocenę Komisji, ścieżka wydatków netto opiera się na przedłużeniu **okresu dostosowawczego** z czterech do **siedmiu lat**. Przedłużenie to jest uzasadnione zobowiązaniami dotyczącymi pakietu reform i inwestycji uwzględnionych w planach. We wszystkich pięciu przypadkach Komisja oceniła, że środki uwzględnione w planie spełniają kryteria uzasadniające przedłużenie. Dotyczy to średniookresowych planów Finlandii, Francji, Włoch, Hiszpanii i Rumunii.

Ocena projektów planów budżetowych na 2025 r.

Komisja oceniła również projekty planów budżetowych na 2025 r. przedstawione przez **17 państw strefy euro**. Zbadała, czy można je uznać za **odpowiednie pierwsze kroki w celu wdrożenia planów średniookresowych tych państw**.

Przeprowadzona przez Komisję ocena projektów planów budżetowych skoncentrowana jest na **wzroście wydatków netto** w latach 2024–2025. Komisja oceniała, czy wydatki netto państwa mieszczą się w pułapach określonych w jego planie średniookresowym, o ile taki plan jest dostępny i został uznany za zgodny z nowymi ramami.

Komisja stwierdziła, że **osiem państw członkowskich należących do strefy euro wypełnia** otrzymane zalecenia fiskalne, **siedem z nich wypełnia je niecałkowicie, jedno nie wypełnia wydanych zaleceń, a jedno jest zagrożone ich niewypełnieniem**.

- Ocenia się, że **Grecja, Cypr, Łotwa, Słowenia, Słowacja, Włochy, Chorwacja i Francja wypełniają** otrzymane zalecenia, ponieważ według prognoz ich wydatki netto mają zmieścić się w wyznaczonych pułapach.
- Zgodnie z tą oceną **Estonia, Niemcy, Finlandia i Irlandia nie wypełniają w całości zaleceń Komisji**, gdyż prognozuje się, że ich roczne wydatki netto (Finlandia, Irlandia) lub skumulowane wydatki netto (Estonia, Niemcy, Irlandia) przekroczą odpowiednie pułapy.
- **Luksemburg, Malta i Portugalia** także **nie w całości wypełniają** otrzymane zalecenia: chociaż ich prognozowane wydatki netto mieszczą się w wyznaczonych pułapach, państwa te nie zamierzają wycofać nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii przed zimą 2024–2025, jak zalecała Rada.
- Ocenia się, że **Niderlandy nie wypełniają zaleceń**, gdyż ich prognozowane wydatki netto przekraczają wysokość pułapów.
- **Litwa** jest według oceny Komisji **zagrożona niewypełnieniem** zalecenia – przewiduje się, że jej wydatki netto przekroczą poziom, który Komisja mogłaby uznać za odpowiedni pierwszy krok we wdrażaniu nowych ram zarządzania gospodarczego.

Kolejne kroki w ramach procedury nadmiernego deficytu

Procedura nadmiernego deficytu stanowi tzw. część naprawczą paktu stabilności i wzrostu.

W najnowszym jesiennym pakiecie przedstawiono zalecenia Komisji dotyczące wieloletnich ścieżek wydatków netto służących skorygowaniu nadmiernego deficytu w ośmiu państwach członkowskich (**Belgia, Francja, Malta, Polska, Rumunia, Słowacja, Węgry i Włochy**), które są objęte procedurą nadmiernego deficytu.

W przypadku większości tych państw ścieżka korygująca opiera się na ścieżce wydatków netto określonej przez dane państwo członkowskie w jego planie średniookresowym. Jest to zgodne z podejściem przyjętym w nowych ramach budżetowych, w których kładzie się duży nacisk na odpowiedzialność krajową za zobowiązania budżetowe.

W przypadku braku planu lub zalecenia dotyczącego planu średniookresowego, jak ma to miejsce w przypadku Belgii i Węgier, ścieżka naprawcza określona w zaleceniu w ramach procedury nadmiernego deficytu opiera się na czteroletniej trajektorii referencyjnej Komisji zaktualizowanej na podstawie najnowszych danych.

Jesienny pakiet zawiera również sprawozdanie opracowane na mocy art. 126 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do **Austrii i Finlandii**. Oceniono w nim, czy państwa te spełniają kryterium deficytu.

Austria zgłosiła planowany deficyt powyżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 proc. PKB w 2024 r., a prognoza Komisji nie przewiduje jego obniżenia poniżej tej wartości ani w 2025 r., ani 2026 r. przy założeniu kontynuacji dotychczasowej polityki. Komisja rozważa zatem zaproponowanie Radzie, aby ta stwierdziła istnienie nadmiernego deficytu w Austrii. Władze Austrii wyraziły zamiar podjęcia działań, które są niezbędne do obniżenia deficytu poniżej 3 proc. PKB w 2025 r. Komisja jest gotowa ocenić nowe środki, gdy tylko zostaną one formalnie uzgodnione przez rząd i pod warunkiem, że będą wystarczająco szczegółowe.

W przypadku **Finlandii**, która również zgłosiła planowany deficyt na poziomie przewyższającym 3 proc. PKB w 2024 r.,

Komisja nie zamierza zaproponować wszczęcia procedury nadmiernego deficytu. Z prognoz wynika bowiem, że nawet bez dodatkowych środków z zakresu polityki od 2025 r. deficyt w tym kraju nie przekroczy już wartości referencyjnej.

Sprawozdania z nadzoru po zakończeniu programu

Sprawozdania z nadzoru po zakończeniu programu służą ocenie sytuacji gospodarczej, fiskalnej i finansowej państw członkowskich, które skorzystały z programów pomocy finansowej (**Cypru, Grecji, Hiszpanii, Irlandii i Portugalii**). W ocenie tej analizowana jest przede wszystkim ich zdolność do spłaty zadłużenia. Ze sprawozdań wynika, że każde z tych pięciu państw członkowskich zachowuje zdolność do spłaty zadłużenia.

Co dalej?

Rada i Eurogrupa omówią teraz dokumenty przedstawione w jesiennym pakiecie fiskalnym europejskiego semestru.

Po tym jak **Rada zatwierdzi** plany średniookresowe państw członkowskich, Komisja będzie monitorować wypełnianie zawartych w nich zobowiązań przez cały okres objęty planem. Państwa członkowskie będą przedstawiać **coroczne sprawozdania z postępów**, co ułatwi skuteczne monitorowanie i egzekwowanie.

W najbliższych tygodniach Komisja przedstawi **drugą część jesiennego pakietu europejskiego semestru**, zawierającą roczną strategię zrównoważonego wzrostu gospodarczego, zalecenie dla strefy euro, sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania oraz projekt wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu.

Więcej informacji

[Europejski semestr 2024, jesienny pakiet fiskalny: pytania i odpowiedzi](#)

[Jesienny pakiet europejskiego semestru 2024 - Dokumenty](#)

[Prognoza gospodarcza z jesieni 2024 r.](#)

[Europejski semestr](#)

[Pytania i odpowiedzi dotyczące nowych ram zarządzania gospodarczego](#)